

Adattármustra. Lexikonok

A sorozat egyes számaiban független szakértők értékelik a magyar nyelvű internet könyvtári szempontból fontos tartalomszolgáltatásait megadott szempontok szerint; ez alkalommal a lexikon vagy enciklopédia jellegű információforrásokat. A bírálatok a használók számára fontos kezelőfelülettel, keresőrendszerrel, tartalommal és metaadatokkal foglalkoznak. Az értékelések egyrészt segítséget nyújtanak a rendszerek minél eredményesebb használatához, másrészt felhívják a fejlesztők és karbantartók figyelmét a szolgáltatás hiányosságaira, a jövőbeli minőségi javítások érdekében.

Magyar Virtuális Enciklopédia

Honlap: <http://www.enc.hu>

E-mail: encadmin@webmail.phil-inst.hu

Fenntartó: MTA Filozófiai Kutatóintézete

Értékelés dátuma: 2007. augusztus 17.

Értékelő: Drótos László

Általános értékelés

A 2003 tavaszán meghirdetett *Magyar Virtuális Enciklopédia* (MVE) november 13-án nyitotta meg honlapját a nagyközönség előtt, *A 21. század tudományrendszere* nevű metaprojekt részeként. A Magyar Tudományos Akadémia és az Informatikai és Hírközlési Minisztérium együttműködésében, az MTA Filozófiai Kutatóintézetének koordinálásával indult vállalkozás eredetileg két évig tartott volna, de 2005 végén a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásának köszönhetően tovább folytatódhatott. A vállalkozás célja kettős: egyrészt egy minőségi, tudományos ismeretterjesztő tartalomszolgáltatás létrehozása a magyar interneten, másrészt egy tudományfilozófiai kísérlet lefolytatása. Összeáll-e a tudás teljes köre mindössze öt, nagyjából tetszőlegesen kiválasztott címszóból (*magyar, virtuális, enciklopédia, tudomány, filozófia*) kiindulva, vagy már nincsen átjárás az egyes diszciplínák fogalombázisa között? Az MVE rövid, gyorsan átfutható szócikkekkel áll, amelyeket hipertextkapcsolatok fűznek össze; ezek hálóját grafikus is megjeleníthető. A szövegekhez időnként egy-két kép is társul, valamint külső hivatkozások mutatnak az adott témában fontos weboldalakra. Az ábécé, illetve néhány egyéb szempont szerinti böngészés mellett teljes szövegű kereső segíti a felhasználót a számára érdekes címszavak megtalálásában.

A tesztelés során talált három komolyabb hiányosság a következő:

1. A szócikkek száma nagyon kicsi (elmarad még az első fejlesztési szakaszban tervezettől is), összetételük teljesen ötletszerű, tartalmuk sokszor kevés, néhol pedig máris elavult.
2. A honlap mögött álló számítógépes rendszer mind fejlesztői, mind felhasználói oldalról gyenge, korszerűtlen, kevés lehetőséget nyújt. Korlátai már most is látszanak, pedig még alig van feltöltve tartalommal.
3. Sem a honlapon, sem a projektről megjelent cikkekben, előadásszövegekben nincs nyoma annak, hogy a felhasználókat bármilyen formában bekapcsolnák a fejlesztésbe (pl. hibák és hiányok jelzése, javaslatok külső hivatkozásokra, netán megfelelő lektorálás mellett szócikkek írása); vagyis semmiféle nyitás nincs az internetes közönség tagjai felé, akiknek elvileg ez a szolgáltatás készül.

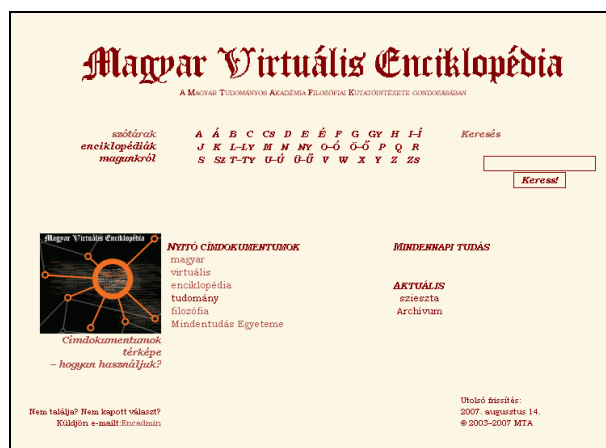
Összefoglalva: A Magyar Virtuális Enciklopédia érdekes és ígéretes kezdeményezés volt arra az állandó igényre, hogy az interneten legyenek komoly információforrásként, hivatkozási alapként is használható tudástárak, elsősorban az oktatás és a tudományos kutatás résztvevőinek. A projekt indulásától eltelt néhány év alatt sajnos nem sikerült megfelelni a kitűzött céloknak, és egyre nyilvánvalóbban látszik, hogy sem az eredeti koncepció, sem az MVE mögött levő technikai és szervezeti háttér nem alkalmas jól használható, jelentős tartalmat és tudást integráló online lexikon létrehozására. Ezért – bár erre az *Adattármustra* sorozatban még nem volt példa – legjobb tanácsként a www.enc.hu honlap megszüntetését tudom javasolni. A projekt keretében elkészült szócikkeket, valamint szaktudást esetleg fel lehetne ajánlani a magyar Wikipédiának, ami sokkal eredményeseb-

ben fejlődik, viszont éppen olyan dolgokban szenved hiányt, amelyek a Magyar Virtuális Enciklopédiában rendelkezésre állnak: elméleti megalapozottság, tudományos intézményi háttér, hiteles szakembergárda és állami finanszírozás.

Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- A projekt céljáról, történetéről és résztvevőiről a kezdőlapról elérhető „magunkról” menüpont alatt találunk tájékoztatást – kizárólag magyarul. A vezetők és tervezők mellett mintegy 30 tartalmi felelős neve is fel van sorolva; bár ez a szám így is elég imponáló, a korábbi sajtóhírek még 60, sőt „több száz” közreműködő szakértőről szóltak. Ugyancsak érdekes az ugyanitt található logógyűjtemény: az időközben megszűnt IHM és NKÖM mellett az MTA és a Filozófiai Kutatóintézet emblémája van feltüntetve, valamint a WiW (azóta már: iWiW) logója, mely a grafikus megjelenítő szoftvert adta. Hiányzik a bemutatásból és a felsorolásból az *Uniworld Közhasznú Egyesület* és a *Mindentudás Egyeteme*, pedig ezek egyéb jelekből ítélve szintén támogatják a *www.enc.hu* honlap fenntartását és fejlesztését. A tudástár aktuális méretéről, a bővülés üteméről, a forgalmi adatokról és a várható fejlesztési irányokról nem lehet információt találni. Nincsenek hivatkozások azokra a sajtóhírekre, előadásokra és tanulmányokra sem, amelyek elég szép számban jelentek a projekt indulásakor, majd újraindulásakor. A keresőprogramhoz egy nehezen észrevehető, semmitmondó sűgő tartozik, csak a grafikus megjelenítőhöz készült elfogadható részletességű használati utasítás.
- A felhasználói felület (1. ábra) egyszerű, levegős (vagyis sok kihasználatlan üres helyet tartalmazó) oldalakból áll; dekorációs elemként csak a díszes „Magyar Virtuális Enciklopédia” felirat szolgál – ezek a cifra betűk azonban az aloldalakon, kisebb méretben már nehezen olvashatók. Az olvashatósággal amúgy is baj van: a karakterek több helyen is túlságosan aprók, és nem nagyíthatók, mert nem reagálnak a böngésző betűméretének átállítására. A hivatkozások színe alig különbözik a szövegszíntől, és mivel halványabbak, ahelyett hogy kiemelkednének, inkább eltűnnek. Ráadásul a már megnézett ugrópontok színe (#800000;) megegyezik a szócikkek színével, így ezek teljesen észrevehetetlenné válnak, ami elég nagy baj az elsősorban hipertext-kapcsolatokra épített szolgáltatásnál.

1. ábra Az MVE kezdőoldala

- Az oldalakat 800x600-as képernyőre tervezték, ennél nagyobb felbontásnál is csak 740 képpont széles táblázatban marad a tartalom. Mivel az MVE logója minden aloldal bal felső sarkában ott van, és alatta, illetve mellette üresen maradnak a táblázat cellái, a ténylegesen hasznos terület még ennél is lényegesen kisebb. Az üresen maradt felső sávot fel lehetett volna használni arra, hogy a böngészéshez szükséges ábécé és a keresőmező mindenhol elérhető legyen. Most ugyanis vissza kell menni a kezdőlapra, hogy egy másik szócikket választhassunk, ehhez pedig le kell lapozni az oldal aljára, mert csak ott van egy „Nyitóoldal” nevű ugrópont; a kézenfekvőbb megoldás, hogy a logóra kattintva is vissza lehessen lépni a honlapra, nem jutott eszébe a tervezőnek. A „Nyitóoldal” felirat melletti két nyilacska csalódást okoz a felhasználónak: nem a címszavak lapozhatók velük, ami pedig hasznos volna, hanem ugyanúgy működnek, mint a böngészőprogram „előre” és „vissza” gombjai, így azután fölöslegesek, mivel csak a már megnézett oldalak közötti lépegetésre alkalmasak (2. ábra).
- Talán a szócikkekre szánt szűk hely, és az a törekvés, hogy a könnyebb áttekintés érdekében lehetőleg egyetlen képernyőn elférjenek, magyarázhatja azt az érdekes megoldást, hogy a hosszabb szavakban feltétes elválasztójelek vannak (pl. *meg­fi­gye­lé­süket*). Így valóban sikerült esztétikusabb, tömörebb szövegképet elérni a rövid sorok ellenére, de ennek is megvan az ára: ezek a #173;-as karakterek vágólapon átmásolva kötőjelekké alakulnak, így használhatatlanná válik a szöveg, továbbá a teljes szövegű keresőt is megzavarják ezek a szavak. (A Firefox egyébként figyelmen kívül hagyja

a feltételes elválasztójeleket, így abban sokszor csúnyán „lyukasak” a rövidke sorok.)

2. ábra Szócikk a Virtuális Enciklopédiából

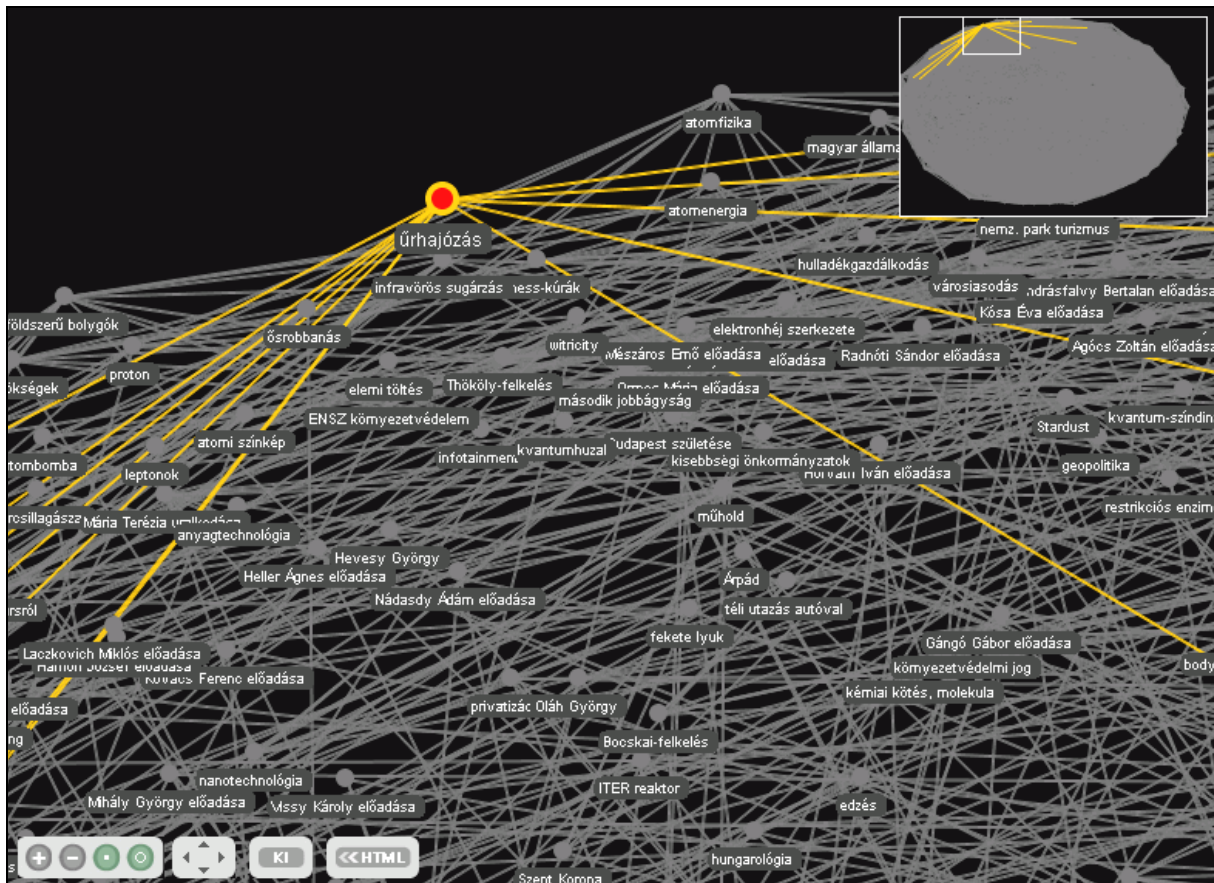
- Azoknál a szócikkeknel, ahol illusztráció is van, ezek a bal hasámban jelennek meg kicsinyítve (de valójában már ekkor teljes méretben letölthetők), majd kattintásra egy javascript utasítással megnyitott kisablakban nézhetők meg rendesen. Ez a megoldás látványos ugyan, de egyrészt ilyenkor a kép eltakarja a szócikket, másrészt nem lehet rá önállóan hivatkozni, sem nyomtatni a szócikkkel együtt. Még nagyobb baj, hogy csak Internet Explorerrel működik rendesen, a Firefox böngészőnél például a képaláírássok helyett csak egy „undefined” hibaüzenet jelenik meg. A képek amúgy jó minőségűek, csak elég kicsik.
- A címszavak közötti utalásokat az űs-WiW közösségi adatbázisának kapcsolati hálót rajzoló programjával nézhetjük meg (3. ábra). Ez a régi verziójú javaalkalmazás meglehetősen keveset tud, és nem igazán alkalmas fogalmi hálók vizualizálására, ennél sokkal ügyesebb és látványosabb két- és háromdimenziós megjelenítő szoftverek találhatók már az interneten. A megjelenő ábra már egy ilyen kis, ezer tételt sem elérő adatbázisnál is áttekinthetetlenül bonyolult, mert halvány színnel mindig valamennyi kapcsolatot mutatja, és emellett a címszavak is sokszor átfedik egymást; valamint lassú – legalábbis amíg ki nem kapcsoljuk az amúgy is teljesen fölösleges térképablakot és a vonalak simítását (sajnos ezek minden alkalommal visszakapcsolódnak). Az utóbbi trükköt a súgó is ajánlja, nem említi viszont azt a gyorsítási lehetőséget, hogy a kép lenyomott egérgombbal is tologatható, nem csak a nyílikonokra való jóval lassabb kattint-

gatásokkal. A háló ábrájának gyors mozgatása azért is fontos, mert a program a címszavakat véletlenszerűen (vagy beviteli sorrendben?) helyezi el a képen, nem pedig egymáshoz való viszonyuk távolságában, így ha követünk egy sárga színű vonallal jelzett kapcsolatot, időnként akár az egész ábrát végig kell görgetnünk. Keresni nem tudunk ebben a grafikus ablakban, csak böngészve választhatunk ki új címszót, és a hozzá tartozó köröcskére duplán kattintva, vagy a „<<HTML” feliratú gomb segítségével térhetünk vissza a szöveges képernyőre. Ez a visszatérés Firefox és Opera esetében nem működik, helyette a perl nyelvű utasítások jelennek meg, amelyeknek elvileg vissza kellene irányítaniuk a böngészőt. De még Internet Explorer esetében is fel-lephetnek furcsa hibajelenségek, erre utal a súgó jótanácsa, hogy kapcsoljuk ki, vagy időnként töröljük az Explorer ideiglenes tárolóját.

- A felhasználói visszajelzésekre egy, a kezdőlapról katintható e-mail cím szolgál: „Nem találja? Nem kapott választ?” felirattal. A felirat biztató, de aligha valószínű, hogy valóban érdemi segítséget kaphatunk az „Encadmin”-től azzal a még hiányzó néhány tízezer szócikkkel kapcsolatban, amennyi egy rendes lexikontól elvárható. Jobban jár a csalódott látogató, ha a „szótárak” és az „enciklopédiák” menüpontok alatt felsorolt egyéb forrásokkal próbálkozik. Sajnos az előbbi alatt nincs semmi, az utóbbinál is csak néhány, 2003 óta feltehetően nem bővített hivatkozást talál más filozófiai, illetve általános témájú online lexikonra; többek közt a Wikipédiára és a szintén wikialapú, 1911-es kiadású, ezért már ingyenes *Encyclopaedia Britannica*. Jó volna ide legalább még a *lexikon.linkcenter.hu* és a *lexikon.lap.hu* gyűjtőoldalakat felvenni, mert ezekről elindulva több száz további virtuális fogalomtárhoz juthat el a tudásra éhes felhasználó.

Kereső funkciók, találatok

- A szócikkek közötti navigálást többféle böngésző funkció, valamint egy egyszerű kereső teszi lehetővé. Mivel az utóbbi a teljes szövegben keres, konkrét címszavakat csak az ábécé betűi szerint böngészve lehet megtalálni. „Szerencsére” ez még nem nehéz, mivel olyan kevés van belőlük, de egy komolyabb lexikonnál természetesen elengedhetetlen lenne a címszó szerinti keresés lehetősége. A kezdőlapról elérhető ábécé furcsamód nem tartalmaz „szám” vagy „egyéb” kategóriát, így a nem betűvel kezdődő címszavakat nem könnyű megtalálni. Az évszámok például az „E” betű alá kerültek, és még ezen belül is az

3. ábra **Az Űrhajózás címszó kapcsolati hálója**

„1956-os forradalom és szabadságharc” megelő-
zi az „1848–49-es forradalom és szabadságharc”
címszót, tekintve hogy betűvel átírva előrébb van
az ábécében. A betű szerinti böngészés mellett
egyéb gyűjtésekből is elindulhatunk: ilyen példá-
ul az „Aktuális” menüpont és archívuma, ahol
mindig valamilyen időszerű szócikk van kiemelve
(az értékelés írásakor a valóban aktuális „Sziesz-
ta”); vagy a Mindentudás Egyeteme előadás-
sorozatának szemeszterei; illetve a „Mindennapi
Tudás” menüpont alatt összeválogatott közhasz-
nú ismereteket közlő címszavak. (Ez a [www.
enc.hu/1tools/mindennapi/mtud.htm](http://www.enc.hu/1tools/mindennapi/mtud.htm) oldal azon-
ban több hibát is tartalmaz: nem működik a kere-
smező, rossz a súgó hivatkozása, és más e-
mail cím van rajta, mint a honlapon.) Végezetül
elindulhatunk az enciklopédia kiindulásaként vá-
lasztott, a kezdőlapen kiemelt öt fogalomból is,
és kipróbálhatjuk, hogy a belső hivatkozásokat
követve valóban be tudjuk-e járni a teljes tudás-
teret – ám ez az „univerzum” még olyan aprócs-
ka, hogy ebből a kísérletből semmilyen tudomá-
nyos következtetés nem vonható le.

- A kereső súgója a „Keresés” feliratra kattintva nézhető meg, ám mivel a kezdőlapon a hivatkozások aláhúzása vagy más színnel való kiemelése le van tiltva, ezt csak az veszi észre, aki véletlenül ráviszi az egérkurzort. Igaz, hogy semmit nem veszünk vele, ha nem találjuk meg, mert mindössze egyetlen informatív mondatot tartalmaz: „A keresőprogram egész szavakat keres a címdokumentumok szövegében”, de ez sem igaz. Ugyanis lehet csonkolni a * karakterrel, ráadásul mindkét oldalról, viszont több szót csak akkor írhatunk be, ha azok egy kifejezést alkotnak, vagyis egymás mellett vannak. Ennek megfelelően a *george bush*-ra nincs találat, csak *george w bush*-ra (vagy a *george* bush*-ra). Ez elég súlyos korlátozás; egy lexikonnál fontos lenne a szócikkekben való „normális”, vagyis legalább a logikai AND kapcsolatot felkínáló keresés lehetősége.
- A kevés szócikk és az egyszerű keresési lehetőség ellenére a találati listák elég lassan jelennek meg. Nincsenek súlyozva, nem látszik a szövegek környezet, sőt még a találatok száma sem –

csupán a címszavak listáját látjuk, ismeretlen sorrendben (4. ábra).

4. ábra Találatok listája a **filoz** keresőkérdésre

- A tervezés gyengeségeit mutatja, hogy nem használták ki az olyan kézenfekvő lehetőségeket sem, hogy például egy szerző/szerkesztő nevére kattintva kilistázódjanak az általa írt további szócikkek. Vagy hogy a „Mindennapi Tudás” oldalán levő 16 témakörhöz hasonlóan a tudományos címszavakat is besorolják néhány nagyobb kategóriába, a könnyebb áttekinthetőség kedvéért, és hogy a teljes szövegű keresést ezekre szűkíteni lehessen (mert pl. a „nap” betűcsoportnak egészen más értelme van a „Csillag” vagy a „Kampánycsend” vagy a „Wellness-kurák” szócikkekben).

Tartalom, minőség

- A projekt címe, a saját doménnev, a résztvevő és támogató intézmények logói, a szakértők névsora és az induláskor megjelent sajtóközlemények jelentős méretű, komoly apparátussal készülő magyar online tudásbázist sejtetnek a kívülállók számára. A szolgáltatást alaposabban kipróbálva, és az eddig elkészült szócikkeket látva viszont éppen ellenkező vélemény alakul ki a használóban. A rövid, és teljesen rendszertelenül létrehozott szócikkek, a gyenge felhasználói felület, az adatbázis- vagy XML-alapú megoldás helyett alkalmazott egyszerű, alig strukturált, statikus HTML fájlrendszer, és a minduntalan felbukkanó technikai hibák elbizonytalanítják az embert, és még a projekt esetleges értékeit is elfedik.
- Az „egyképernyős” szócikkek ötlete nem volt rossz, mert az internetezők nem szívesen olvasnak hosszú szövegeket, de a méretet nem a legkisebb képernyőfelbontás mintegy egyharmad-

ra kellett volna szabni, mert például a II. világháború, vagy a filozófia története nem írható le 8–10 SMS-nyi terjedelemben – tudományos és enciklopédikus igényel legalábbis biztosan nem. Ma már a jobb mobil eszközök is meg tudnak jeleníteni ennél hosszabb szövegeket, legfeljebb egy-két lapozással.

- Ugyancsak nem rossz elképzelés a „komoly” lexikontémák kiegészítése a „mindennapi tudáshoz” kapcsolódó szócikkekkel. Kár, hogy ezek esetenként inkább egy blogbejegyzés jellegének és színvonalának felelnek meg, nem pedig egy, a Magyar Tudományos Akadémia által létrehozott enciklopédiának (l. például a „Mobiltelefon – árt-e a gyereknek, s ha igen, miért nem?” című szócikket). Elhibázottnak tűnik viszont a Mindentudás Egyeteme előadások rövid ismertetőinek beemelése a szócikkek közé. Ezek jellegükben egyáltalán nem illenek ide, nem is integrálták őket a belső hipertext hivatkozások rendszerébe és a böngészhető indexbe, s csak zavaró elemként jelennek meg a grafikus kapcsolati hálóban. Szerencsésebb lett volna a külső kapcsok között felvenni őket a megfelelő szócikkeknél.
- A „komoly” lexikonszócikkek általában jól, szakszerűen és tömören megfogalmazottak, ami egy ilyen írógárdától el is várható. Viszont láthatóan nem volt semmilyen egyeztetés vagy utólagos kontrol a szócikkek felépítésével kapcsolatban, ezek csak ugyanazon szerző esetében mutatnak valamiféle következetességet. Így azután egyes fontos témáknál van történeti bevezetés, másoknál nincs; néhol vannak konkrétumok, más szócikkek csak általános megállapításokat tartalmaznak, és inkább értelmező szótár jellegűek; néhol megadtak további forrásokat, máshol nem stb. (Az egyenetlenségre jó példa a virtuális tudástár egyik alapkövének szánt „Filozófia” szócikk, amely viszonylag részletesen ismerteti három filozófiai művet, és szerzőiken kívül megemlíti még további három filozófust, miközben teljes korszakok és irányzatok, valamint olyan nevek, mint *Kant* vagy *Nietzsche* kimaradtak belőle.)
- Egy digitális, ráadásul hálózati enciklopédiánál természetes jellemző a – lehetőleg minél több és relevánsabb – belső hivatkozás. Az MVE ezen a téren is „kihívásokkal küzd”. A belső utalók eléggé ötletszerűeknek tűnnek (pl. az „Úrkutatás” szócikkről nincs ugrópont az „Úrhajózás”-ra), alapesetben csak egyirányúak (pl. a „WiFi”-ről van hivatkozás a „Mobil távközlés”-re, de visszafelé már nincs), vagy teljesen hiányoznak (pl. az alapvető „Információ” szócikkből sehová sem lehet továbblépni). Hibás ugrópontok is előfordulnak néha (pl. a véletlenül ékezetesen írt hidro-

génénergia.htm fájlra a „H” betűs címszavak közt). A külső kapcsolatok között pedig szinte több a rossz, mint a működő. És ez nemcsak az URL címek – állandó karbantartást igénylő – változása miatt van így, hanem sok helyen már eleve rosszak az utalók, látszik rajtuk, hogy soha senki nem próbálta ki őket (pl. a www.enc.hu/1gw/fogalmi/eszt/esztetika_gw.htm lapon minden cím rossz, mert lemaradt a „http://” előtag; a „WiFi” szócikknél pedig 404-es hibát ad a „Kapcsok a világháló felé” ablak, mivel elfelejtették létrehozni). Sok helyen nincs semmilyen külső hivatkozás, pedig könnyen lehetne találni az adott témában az MVE minimalista szócikkénél bővebb információkat tartalmazó forrásokat, akár magyarul is (pl. a „Gömbvillám” címszónál sincs kifelé mutató hiperlink, miközben a gombvillam.lap.hu oldal tucatszám sorolja a fontos webhelyeket – és többek között a www.enc.hu szócikkére is hivatkozik).

- Ami az adattár frissességét illeti: a kezdőlapon levő utolsó módosítási dátum biztató (az értékelés írásakor 2007. augusztus 14-et, tehát három nappal korábbi időpontot mutatott), vagyis a tartalom fejlesztése folyik. Az új szócikkek listájáról viszont elfelejtkeztek a tervezők, így nem lehet megnézni, hogy milyen ütemben bővülnek, és hogy melyek az újdonságok. Egy „Utolsó frissítés:” dátum az egyes szócikkeknél is van, de itt jó volna azt is látni, hogy a szócikk mikor került fel először, mert abból lehetne tudni, hogy aktualizálták-e már egyáltalán. Sok szócikknél 3–4 évvel ezelőtti időpontok láthatók, márpedig aligha valószínű, hogy például az „Úrhajózás” terén semmi fontos nem történt 2004. augusztus 24. óta.
- A legnagyobb gond azonban a szócikkek mennyiségével van. A kezdeti tervek és sajtóhírek szerint 2003 októbere és 2005 augusztusa között mintegy 1500 szócikknek kellett volna elkészülnie, és ez a szám 2005 végére a 3200-at is elérhette volna. Ezzel szemben jelenleg alig több mint 900 címszót tartalmaz az MVE ábécé szerinti listája. (Összehasonlításképp: a szinte egyidőben indult magyar Wikipédia most 67 ezer címszónál tart, amelyekből 155 már „kiemelt” szintű, vagyis valóban enciklopédikus terjedelmű és igényességű, és több ezer a komoly, a felhasználók igényeit már kielégítő minőségű szócikk.) Mivel a Magyar Virtuális Enciklopédia a nagy, összefoglaló dokumentumok helyett inkább rövid, átlagosan kb. 1500 karakteres szócikkekre darabolva próbálja meg leírni a tudományos és a hétköznapi ismereteket, már sok tízezer címszót kellene tartalmaznia ahhoz, hogy

használható tudástár legyen. Erre az eddigi növekedési ütem mellett nincs remény.

Metaadatok, bibliográfiai információk

- A szócikkek oldalain feltüntették a szerző vagy szerzők nevét és az utolsó módosítás dátumát, ennél több információ nincs róluk. Így nem tudni sem a szerzők munkahelyét vagy tudományos minősítését, sem a szócikkhez felhasznált forrásokat. (Nagyon ritkán, mint pl. az „Információ” szócikknél, a „Kapcsok a világháló felé” feliratra kattintva nyomtatott szakirodalom ajánlása is megjelenik, de nem derül ki, hogy a szócikk írója ezeket a forrásokat használta-e.) A képek egy részénél meg van adva a forrás és a jogtulajdonos, máskor nem, sőt időnként semmilyen kép-aláírás nincs.
- Géppel olvasható metaadat a címet tartalmazó <title> soron kívül nincs sem a honlapban, sem a szócikkek oldalain, így teljes szövegűnél kifinomultabb keresést lehetetlen készíteni hozzá, és nem megoldható a más rendszerekkel való adatcsere, illetve – a címszón kívül – a közös keresés sem. Jó lett volna legalább a minimális Dublin Core adatelemek (szerző, kiadó, kulcsszavak, dátum, copyright, nyelv stb.) elhelyezni a szócikkek HTML állományaiban, hogy professzionálisabb dokumentumoknak tűnjenek, és megtalálhatóbbak legyenek a keresőrendszerek használóinak.

Magyar Művelődéstörténeti Lexikon

Honlap: <http://www.mamul.hu>

Fenntartó: Balassi Kiadó

Értékelés dátuma: 2007. augusztus 19–20.

Értékelő: Somogyi Tamás

Általános értékelés

A *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon (MAMŰL)* a Balassi Kiadó nagyszabású vállalkozása, amely 1993–2003 között, több száz szerző bevonásával készült. Az államalapítástól a 18. század végéig fogja át a magyar művelődéstörténetet. A középkor és a kora újkor (ahogy a 19. században nevezték, s a továbbiakban összefoglaló néven mi is nevezük: a „régiség”) tága értelmezett kultúrájáról (ideértve a technikát, gazdaságot, társadalmat) igyekszik átfogó képet rajzolni.”

A MAMŰL kellemes színvilágú, barátságos honlapon jelenik meg, szinte csábítva a látogatót a tar-

5. ábra A MAMŰL nyitóoldala

talmak mind további böngészésére (5. ábra). A honlap megjelenéséhez azonban tennünk is kell: engedélyezni a sütiket és az előugró ablakokat (akik szeretnek biztonságosan internetezni, azok általában letiltják ezeket, illetve könyvtárakban, iskolákban már a nem teljesen kezdő rendszergazdák is megteszik ezt alapbeállításként). A készítőik viszont mindezen beállítások elvégzéséhez súgóval segítséget nyújtanak, illetve régebbi verziójú böngészőt használók és Java-nélkülieknek letöltési és telepítési útmutatást is biztosítanak.

A lexikon tartalma ábécérendben böngészhető, illetve több felületen is kereshető: adott szerző szócikkei alapján, szabadszavas keresővel, logikai keresővel és összetett keresővel. Továbbá a mindig látható eszköztár gyorskeresőjével is kutakodhat a látogató az értékes tartalmak között.

Köszeghy Péter főszerkesztőtől olvashatja a látogató a következőt: „Munkánkat kezdetnek, számítógépes szóhasználatnál 1.0-s változatnak tekintjük. [...] Meggyőződésünk, hogy az internetes jelenlét [...] lehetővé teszi a szócikkek állandó frissítését és bővítését, s ehhez igénybe veheti az olvasók megjegyzéseit, kritikáját. Elképzelésünk szerint a MAMŰL (felfogásunkban: A MAGYAR KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG PORTÁL) egy állandó fejlődésben, bővülésben lévő tudásadatbázis, amely a régiségre vonatkozó ismereteinket idővel egyre pontosabban tükrözi. Mind önértékelésünk, nemzeti identitástudatunk, mind mások általi megítélésünk, az országhép alakítása szempontjából

alapvető jelentőségű lehet. Hogy valójában az lesz-e, a jövő dönti el. Ha bővül, ha fejlődik, ha képes lesz a régiség számtalan szempontot érvényesítő adatbázisává válni: igen. Ha évek múltán is az 1.0-s verzió marad: bizonyosan nem.”

Hogy ez mikori írás, az sajnos csak valószínűsíthető: 2003-as lehet. Az sem derül ki, hogy a honlap egyáltalán él-e még? A tartalom frissüléséről, gyarapodásáról nincs adat, pedig a fenti célkitűzések szerint a tartalomnak állandóan bővülnie kellene. A MAMŰL látogatójában az az érzés támadhat, hogy sajnos mégsem sikerült megvalósítani a készítőik álmát, a www.mamul.hu nem vált a Magyar Kulturális Örökség portáljává.

A lexikon szerzői ábécérendben vannak feltüntetve a honlapon, de velük, illetve a szerkesztőkkel nem lehet kapcsolatba lépni. Bár az olvasóknak lehetőségük van arra, hogy megjegyzést fűzzenek a szócikkekhez, a lexikon böngészése közben egyetlen megjegyzést sem találtam, talán ezt a funkciót kevesen használják. Új szócikre való javaslattevési lehetőségre nem bukkantam, pedig ez is hasznos lenne.

Lehet, hogy a MAMŰL honlapja már nem is él?

Jelenleg csak szöveges tartalommal várja látogatóit a MAMŰL, hiányoznak a szócikkekhez a képek, hanganyagok, videók. Semmilyen multimédiás tartalommal nem teszik érdekesebbé és gazdagabbá a készítőik a honlapot, pedig a 21. század

elején ez már egyáltalán nem nevezhető kihívásnak. Nem beszélve arról, hogy maguk a látogatók is biztosan szívesen segítenek multimédiás tartalom gyűjtésében.

Felhasználói visszajelzések nélkül bizonyosan nem lesz a www.mamul.hu kulturális örökségünk (egyik) központi portálja. Ma már számos lexikon érhető el az interneten, ezek egy részét maguk a felhasználók fejlesztik. A MAMŰL-nek nem egynek kellene lennie az ilyen lexikonok közül, az majdhogynem felesleges is lenne. A MAMŰL-nek rohamosan bővülő tartalommal és felhasználói körrel (a kettő együtt jár), szakmailag elismert szerzői és lektori gárdával, mind több honlapon, blogon megjelenő keresőfelülettel a magyar művelődéstörténet kiemelkedő lexikonának kellene lennie. Mindez óriási feladat, de nem szabad elrettenni tőle.

A portál látogatóit mindenképpen be kell vonni a munkába, emellett talán lelkes segítőcsapatként iskolásokat, hallgatókat is. Ezzel párhuzamosan kívánatos lenne mind több partnerrel, keresővel együttműködni, ezáltal minél több megjelenésre szert tenni, nem beszélve az esetleges tartalmi bővülésről. Természetesen mindez fejlesztéseket is igényel (pl. letölthető keresőablakok, több eszköz a látogatók számára, akadálymentes verzió, esetleg többnyelvű verzió), de ezen értékes tartalom megőrzése az utókornak, és bemutatása a jelenkornak mindenképpen olyan cél, ami megéri az áldozatot.

Remélem, hogy a www.mamul.hu hamarosan feléled jelenlegi állapotából, és megvalósul a szerkesztők álma: a MAMŰL központi portállá válik a magyar művelődéstörténeti honlapok között.

Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- A MAMŰL, a Magyar Művelődéstörténeti Lexikon honlapja barátságos, a tartalomhoz igazodó felülettel rendelkezik, bár szükséges hozzá a Java, illetve a sütik és felugró ablakok engedélyezése. A készítőik erre fel is hívják a figyelmet, és útmutatóval nyújtanak segítséget a megfelelő beállítások elvégzéséhez.
- Főszerkesztői bemutatást, bemutatkozást is olvashat a látogató, amelyből megismerhetők a szerkesztők céljai, és bemutatkoznak a szócikkek szerzői is. Sajnos nem található sem dátum, sem utalás a tartalom bővüléséről, és egyáltalán arról, hogy él-e még a honlap. Jelenleg elha-

gyottnak tűnik a www.mamul.hu oldal, mintha már senki nem foglalkozna vele.

- A MAMŰL-höz nem készült akadálymentes verzió, pedig a magyar művelődéstörténet portálja megérdemelné a minél szélesebb körű hozzáférhetőséget.
- Hozzászólásra van lehetőségük az olvasóknak a szócikkekkel kapcsolatban, de jelenleg nem tudnak kapcsolatba lépni a szerkesztőkkel és a szerzőkkel, illetve nem küldhetnek megjegyzéseket, javaslatokat az egész honlappal kapcsolatban.

Kereső funkciók, találatok

- A MAMŰL mint lexikon, alapvetően a szócikkek kezdőbetűi alapján böngészhető. Az ötlet, hogy a magyar ábécé egy betűjére kattintva jelennek meg az adott kezdőbetűjű szócikkek, jó, kényelmesen kezelhető. Azonban akkor is kattintható egy betű, ha nincs alatta egyetlen szócikk sem. Ilyenkor nem történik semmi, még üzenet sem jelenik meg, hogy (egyelőre) nincs ilyen kezdetű bejegyzés.
- Előfordul, hogy egy bejegyzés elvileg több szócikken keresztül is elérhető. Azért csak elvileg, mert például az „asztronómia” szóra kattintva csak a *lásd csillagászat alatt* utalást kapja a felhasználó. Nem olvasható tehát a „csillagászat” alatti bejegyzés az „asztronómia” alatt, és nem is tudjuk azt egy kattintással elérni, vagyis az ilyen helyzetek egyáltalán nem megoldottak.
- Ugyanígy, a szövegben lévő hivatkozások sem kattinthatók. Igaz ugyan, hogy a jobboldali eszköztárban megjelenik egy „Hasonló cikkek” menüpont, de ez nem pótolja a magából a szövegből hiányzó ugrópontokat. Vagyis, a lexikon szócikkei nincsenek egymással teljesen összekapcsolva, pedig éppen ez lenne az egyik előnye az ilyen szolgáltatásnak: kényelmes böngészési, keresési lehetőséget teremteni a felhasználóknak, hogy minél tovább a honlapon maradván, a tartalom minél nagyobb részével megismerkedjenek.
- A MAMŰL több keresőfelülettel várja felhasználóit: „Összetett keresés”, „Szerző szócikkei”, „Mező- és szabadszavas kereső” és „Logikai kereső” áll rendelkezésre. Minden keresőfelületen megadható, hogy a találati listában a szócikkek közül mekkora szövegrészlet szerepeljen: semennyi, rövid, közepes, hosszú.
- Az összetett kereső tulajdonképpen olyan szabadszavas kereső, amelyben a logikai kapcsolatokat nem a látogatónak kell megadni, és nem olyan kereső, ahol a kereső-kifejezés helyét (pl. a szerző mezőben). A felületnek így kevés ér-

MAGYAR MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETI LEXIKON
KÖZÉPKOR ÉS KORA ÚJKOR

Balassi Kiadó

AZ INTERNETES VÁLTOZAT AZ INFORMATIKAI ÉS HÍRKÖZLÉSI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT

Kezdőlap Lexikon Sűrű Miért lexikon? Önértékelés Szerzők

Szerző szócikkei

Írja be, vagy válassza ki azon szerző nevét, akinek a műveire keresni kíván!

balassa iván,
a szerk
askercz éva
bak borbála
balassa iván
balázs géza

☒ Valamelyik ☐ Összes

A találati listában jelenjen meg a dokumentumból részlet.

Keresés!

6. ábra Keresés szerzők alapján

MAGYAR MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETI LEXIKON
KÖZÉPKOR ÉS KORA ÚJKOR

Balassi Kiadó

AZ INTERNETES VÁLTOZAT AZ INFORMATIKAI ÉS HÍRKÖZLÉSI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT

Kezdőlap Lexikon Sűrű Miért lexikon? Önértékelés Szerzők

Mező- és szabad szavas kereső

Teljes szövegben és (Címző Szerző) mező szerinti keresés

Keresendő kifejezés:

A találati listában jelenjen meg a dokumentumból részlet.

Kattintson abba a beviteli mezőbe amely szerint keresni kíván. A keresendő kulcsszavakat vesszővel elválasztva írja be, vagy válassza ki a jobb oldali listából!

Címző

Szerző

A Keresőkérdésben szereplő kulcsszavak

☒ Valamelyike ☐ Mindegyike

szerepeljen a keresett dokumentumokban.

Keresés Keresés törlése

Kattintson duplára a kulcsszóra, amely szerint keresni kíván a baloldali kiválasztott mező szerint:

16 szepesi város
24 szepesi város
a katolikus megújulás művészete
aachen kincs
academia istropolitana
academia montanistica
ácsmesterség
ácsolt bútor
ácsolt láda
ágh istván
ágoston rendi kanonokok
ágostonosok
agrár szakirodalom
ágy
agyagművesség

7. ábra Mező- és szabadszavas keresőfelület

telme van, mindenesetre a következő mezők találhatóak rajta: „mindet ezek közül”, „bármelyiket ezek közül”, „egyiket sem ezek közül”, „pontosan ezt” és „egymáshoz közel”. A program érzékeny

az ékezetekre, tehát csak ékezhelyesen lehet keresni.

- Szerzők szócikkeire is kereshet a látogató a szerzők nevének megadásával, vagy listából való kiválasztásával (6. ábra). Kényelmes, hogy a

szerző nevének gépelésekor automatikusan jelenik meg a már beírt betűkkel kezdődő szerzők listája, ami azért jó, mert nem működik az ékezet nélküli keresés.

- A mező- és szabadszavas kereső tulajdonképpen két felület egymás mellett (7. ábra). Egyfelől szabadszavas keresésre van lehetősége a felhasználónak, másfelől a címszó és a szerző mezőben indíthat keresést. A címszavak egy listából választhatók, megkönnyítve a több címszó kiválasztását, ha valakinek erre lenne szüksége.
- A logikai keresés felülete egyetlen keresőmezőből áll, amelynek használatához részletes útmutatóval és példákkal szolgálnak a készítők. Érdekesség, hogy a logikai keresőfelületen a „reneszánsz & itália” kifejezésre 12 találat érkezik, míg a jobb felső sarokban lévő gyorskereső ugyanerre a kifejezésre 50 találatot ad.
- A találati lista hossza mindig maximum 20, viszont gyorsan lapozható, és egyetlen kattintással megváltoztatható az eredményül kapott szócikkek közül olvasható szövegrészlet hossza (8. ábra).
- A találati listában olykor üres sorok is megjelennek, ami valószínűleg valamilyen hiba lehet. E miatt a jelenség miatt a találati lista hossza kétséges.
- A találati lista, illetve egy szócikk megjelenítésekor nincs olyan gomb, amelyre kattintva visszatérhet a látogató a találati listára, vagy a kiindulási keresőfelületre, amit kényelmetlennek tartok. A fenti menüsorban, vagy a jobb felső sarokban

lévő menükben kell kattintani, és utána újraindítani a keresést, ami bosszantó tud lenni.

Tartalom

- A Magyar Művelődéstörténeti Lexikon több száz szerző munkájának köszönhetően az államalapítástól a 18. századig öleli fel művelődéstörténetünket. A készítők szándéka szerint a tartalom állandóan bővül, fejlődik, amiről sajnos nem lehetünk meggyőződve. A tartalom bővüléséről nincs adat a honlapon, sőt a jelenleg elérhető tartalom köréről sem lehet sokat megtudni. Mindezek alapján elhagyatottnak tűnik a MAMŰL, és nem élő, keresett portálnak.
- A látogatók megjegyzéseket fűzhetnek a lexikon szócikkeihez, ami nagyon helyes. Javaslatként, netán egy egész szócikk elkészítésének (és esetleg lektorokhoz való elküldésének) lehetőségét már nem fedeztem fel. Igazi tartalombővülést azonban a felhasználók bevonása nélkül nem lehet megvalósítani. Az alapok már megvannak, sok szerző áldozatos munkájának köszönhetően. Ezek után itt lenne az ideje, hogy a szakértő szerzők és az olvasóközönség közösen építse tovább a lexikont. Nem újabb Wikipédiára gondolok, hanem lektorált, kimondottan magyar vonatkozású művészettörténeti lexikonra, amely nemcsak az érdeklődők, hanem szakmabeliek, kutatók, oktatók, hallgatók számára is egyaránt értékes lehet.
- A szócikkek kinyomtathatók, ami külön öröm, hiszen azt mutatja, hogy a lexikon ebből a szempontból nyitott a felhasználók felé, valóban mindenkinek készült (9. ábra).

8. ábra A találati lista

Kezdőlap	Lexikon	Súgó	Miért lexikon?	Önértékelés	Szerzők
pozsonyi egyetem (Academia Istropolitana) Harmadik ismert középkori egyetemalapítási kísérletünk Mátyás király és kancellárja, —Vitéz János esztergomi érsek nevéhez fűződik. Az itáliai humanizmussal és korának legújabb szellemi áramlataival szoros kapcsolatban álló Vitéz Jánost és —Janus Pannoniuss pécsei püspököt —Mátyás király javaslata alapján — 1465. máj. 29-én arra hatalmazta fel II. Pál pápa, hogy egy általuk alkalmasnak ítélt magyar városban egyetem alapítását kezdeményezzék. A pápai levél szerint ebben az időben már nem működött egyetem Mo-on. Az uralkodó a bolognaihoz hasonló egyetem felállítására kért engedélyt. A pápa Vitéz Jánost jelölte ki az egyetem kancellárjává mindazokkal a jogokkal, melyekkel a bolognai egyetem kancellárja is rendelkezett. Vitéz János válaszába — akkor még nyilván Mátyás király egyetértésével — Pozsonyra esett, ahol 1467. júl. 20-án nyitották meg az Academia Istropolitánát. Vitéz végül is nem a bolognai, hanem inkább a bécsi és párizsi egyetemi rendszert vette át, és kancellárként erős központi irányítást vezetett be. 1469-ben a pozsonyi prépostot nevezték ki az intézmény alkancellárjának, aki ugyancsak széles hatáskörrel rendelkezett. Vitéz kitűnő nemzetközi kapcsolatai révén nagy híru tanárokat tudott megnyerni az egyetem számára. Közülük a leghíresebb a kónigsbergi születésű Johannes Müller, ismertebb nevén Regiomontanus, a —csillagászat európai híru professzora. Hasonlóan neves csillagász volt Ilkus Márton (Marcin —Bylica), aki Krakóból került Itáliába, majd onnan Mo.-ra. Rajtuk kívül teológusok, jogászok, filozófusok pozsonyi működéséről is van tudomásunk. Az egyetem diákszálásáról, bursájáról is maradtak fenn adatok. Az Academia a dóm szomszédságában, a káptalansor háza közé illesztett épületkomplexumban nyílt meg. Maradványait az 1960-as években tárták fel. Ekkor kerültek elő a téglapadlós helyiségek és a diákok által használt hálóterem is. A ~ sorsát lényegében az peccsételte meg, hogy rendkívül szorosan kötődött kancellárjának, Vitéz Jánosnak személyes sorsához, politikai karrierjéhez. 1471-ben Vitéz és Janus Pannoniuss is részt vett egy Mátyás elleni összeesküvésben, s a király mindkettejüket elfogatta. Vitéz nem sokkal később Esztergomban meghalt, és 1472-ben elhunyt a Zágrábba menekült Janus Pannoniuss is. Az egyetem két legnagyobb pártfogóját veszítette el, Mátyás pedig közömbössé vált a Vitéz nevével fémjelzett intézmény sorsa iránt. 1472 után a kiváló tanárok sorra hagyták el Pozsonyt, és sok diák is átiratkozott a közeli Bécs egyetemére. Irod.: Félégházy József, <i>Jubiláris megemlékezések Mátyás király pozsonyi egyeteméről</i>, Vigilia, 1966; Bajkó Mátyás, <i>Fejezetek a magyar felsőoktatás történetéből</i>, Felsőoktatási Szemle, 1966; Csizmadia Andor, <i>Az egyetemi oktatás Magyarországon a pécsi egyetem alapítása után a 14–15. században</i>, MTA Dunántúli Tudományos Intézet, Értekezések 1967–68, Bp., 1968. <i>Kelényi György–Szógi László</i>					

9. ábra Egy szócikk megjelenése

- Nincsenek viszont képek, video- és hanganyagok, semmilyen multimédiás tartalommal nem találkozhat a látogató. A 21. században ezek hiánya mindenképpen nagy szegénységre vall.

Metaadatok, bibliográfiai információk

- A MAMÜL szócikkéhez nem tartoznak elterjedt szabványok szerint letölthető és feldolgozható metaadataik. Szabványos formátumú, minél részletesebb és pontosabb metaadatokat kellene – akár a látogatók bevonásával – készíteni és kereshetővé tenni. Ehhez például a *Nemzeti Digitális Adattár* is segítséget tud nyújtani együttműködés keretében, amely mindkét fél számára rendkívül hasznos volna.
- Minél több helyen kell megjeleníteni az interneten, minél több keresőben kell szerepelni, különben a portál elvesz a rohamosan növekvő méretű világhálón, látogatói elapadnak, és „szellem-honlap” lesz belőle. Ez alól még a www.mamul.hu sem kivétel.

Kulturális Enciklopédia

Honlap: <http://enciklopedia.fazekas.hu>

E-mail: oszto@fazekas.hu

Fenntartó: Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

Értékelés dátuma: 2007. augusztus 20.

Értékelő: Drótos László

Általános értékelés

A teljes nevén *Fazekas Project – Kulturális Enciklopédia* honlap elsősorban általános- és közép-

kolás diákok és tanárok számára hasznos információforrás. Címe félrevezető, mert leginkább irodalmi és irodalomtörténeti tudnivalókat, életrajzokat tartalmaz, és bár van művészettörténeti része is a különböző stíluskorszakok bemutatására, de a kultúra olyan nagy területei, mint például a zene, a mozgókép vagy a színház gyakorlatilag teljesen hiányoznak belőle. Hogy a jövőben tervezik-e ilyen irányú kibővítést, vagy hogy egyáltalán folyik-e még a fejlesztése, javítása, azt nem lehet tudni, mert a projektről nincs információ az interneten, még a fenntartó intézmény honlapján sem. A Kulturális Enciklopédia valójában hat önálló életrajzi lexikont, illetve értelmező szótárt tartalmaz: *Alkotói pályaképek a magyar irodalomból*, *Alkotói pályaképek a világirodalomból*, *Alkotói lexikon*, *Poétikai-műfaji lexikon*, *Retorikai stilisztikai lexikon* és *Verstani lexikon*. Az első három valamennyire össze van kötve hipertext-kapcsolatokkal, a többiek önálló egységek. A szöveges forrásokat két képgaléria egészíti ki: magyar és külföldi szerzők portréi. A navigációt dinamikus nyitódó-csukódó hierarchikus tartalomjegyzék, böngészhető indexek, valamint egyszerű teljes szövegű kereső segítik. A rendszer használatát értelmesen megírt súgó magyarázza el.

A tesztelés során talált három komolyabb hiányosság és hiba:

1. A dinamikus tartalomjegyzék ugyan látványos és hasznos is a tájékozódásban, viszont különböző problémákat is okoz, és nagyon lelassítja a működést egy gyengébb gépen, márpedig ilyenek bőven vannak még az iskolákban (ráadásul az ottani rendszergazdák néha letiltják a javascriptet, biztonsági okokból). Igaz, hogy a tartalomjegyzék ablaka kikapcsolható, de akkor

nem lehet navigálni, ezért aztán hasznos lenne egy olyan menüpont, amivel statikus változatban is elérhető a fő tartalomjegyzék, mert jelenleg csak az alsóbb szintű indexekből van javascript-mentes változat. Ezzel egyben megoldódna az akadálymentesítés is, ami szintén fontos szempont egy oktatási webhelynél.

2. A honlapnak nincs kapcsolata a külvilággal, nemhogy más információforrásokat nem ajánl érdeklődő olvasóinak, de még a fenntartó intézmény weboldalára sincs ugrópont; és szerkesztői arra sem biztatják a használókat, hogy visszajelzéseikkel segítsék a tudástár javítását, bővítését. Tipikus „web 1.0”-ás, önmagába zárt szolgáltatásról van szó, ami értékes tartalma ellenére el fogja veszíteni közönségét, mert az átpártolhat az olyan naprakész és élő forrásokhoz, mint amilyen a közösségi szemléletű Wikipédia, vagy a diákok által működtetett „puska site”-ok.
3. A reklamáció a külső hivatkozások hiánya miatt nem teljesen igaz, mert vannak ugrópontok az egyes szócikkek mellett, de ezeket a Google AdSense szolgáltatása teszi oda, s a magyar és világirodalom klasszikusai mellett olvasható wellnesshirdetések és bulvárkönyvek reklámai olyannyira visszatetszőek, hogy ha nem a diákok „mai életre nevelése” volt a cél, akkor sürgősen le kellene ezeket venni. Valószínűleg amúgy is ellenkezik ez a bevételszerzési mód a *Sulinet* szabályzatával.

Összefoglalva: Hálás dologra vállalkozott a Kulturális Enciklopédia szerkesztősege: a tanulást segítő forrásoknak van az egyik legnagyobb és állandóan megújuló felhasználói tábora az interneten. A feladatot egészen jól oldották meg, egy iskolai célokra megfelelő minőségű, tartalmas, használható szolgáltatást hoztak létre. Néhány változtatással: például normális címlappal és statikus tartalomjegyzékkel, több belső és külső hiperhivatkozással, valamint az internetező tanulók és tanárok bevonásával még vonzóbb és hasznosabb oldal lenne az *enciklopedia.fazekas.hu*, ami azért még így is használhatóbb, mint a sokkal profibb, de agyonbonyolított *Sulinet Digitális Tudásbázis*. És persze jó volna folytatni a fejlesztését, nevéhez híven kibővíteni például a kultúra más területeire is. Ha a reklámbevételt erre a célra fordítanák, talán még a Google hirdetések is megbocsáthatnánk nekik.

Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- Az *enciklopedia.fazekas.hu* címen egy riasztóan üres és szürke nyitólap fogadja a látogatót ezzel a szöveggel: *Köszöntjük „A kincs legyen köz-kincs” – Fazekas a hálón honlapján.* Sem a Kulturális Enciklopédia neve, célja, tartalma, sem létrehozója, frissítési dátuma, kapcsolati címe stb. nincs feltüntetve a honlapon. Az idézett mondaton kívül három logó szerepel még: a már megszűnt *IHM*-é, és az időközben nevet változtatott *Oktatási Minisztérium*-é, (utóbbin valószínűleg kezdettől fogva rossz az ugrópont), valamint egy ismeretlen eredetű, irodalmi szimbólumokból álló grafika – a „Belépés” feliraton kívül ez is továbbvisz a belső címlapra és tartalomjegyzékre. Itt a sisakkal, pajzzsal és dárdával felfegyverzett Pallasz Athéné „szexis” képével szembesül az általában békés természetű irodalombarát, aki a pajzsra kattintva a keresőurlapon találja magát. Ennek a jelképnek az értelmét nem sikerült megfejtetni, de jó példája annak az általános tapasztalatnak, hogy bár a weblapkészítéshez a fiatal generáció egyes tagjai nagyon értenek, de a dekorációs elemeket jobb nem rájuk bízni, mert még nincs stílusérzékük (10. ábra).

10. ábra A belső címlap a harcias istennővel és a Verstani lexikon kinyitott menüjével

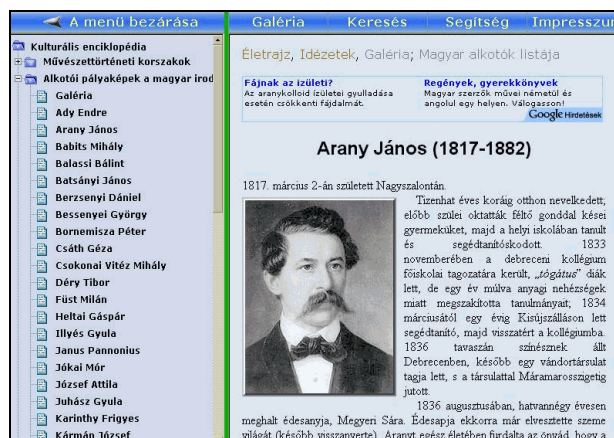
- A felület persze csak magyar nyelvű, nincs is másra szükség ehhez a tartalomhoz. (Bár vannak benne idegen – vagyis eredeti – nyelvű idézetek, műrészletek is, ami jó ötlet, és külön dicséretes, hogy ezekben a nem magyar karakterek kódolása szinte mindenütt helyes.)

- Az oldal három keretből épül fel; felül négy menüpont, bal oldalon a tartalomjegyzék – utóbbi becsukható, így a jobb ablakban megjelenő lényeges tartalmak a képernyő teljes szélességét is elfoglalhatják. Erre szükség is van néha, főleg a táblázatoknál és a nagyobb képeknél. De az egérrel is elhúzhatjuk a frame-ek elválasztó vonalát, ha hosszabb sorokat vagy áttekinthetőbb tartalomjegyzéket szeretnénk (erre a lehetőségre a használati utasítás is felhívja a figyelmet), így akár az iskolákban még gyakori 800 képpont széles monitorokon is jól használható ez a felület. Az ilyen keretes oldalnak viszont az a hátrányuk, hogy nem lehet hivatkozni egy belső frame tartalmára (hacsak nem ismeri valaki azt a trükköt, hogy a kattintás közben lenyomva tartott Shift gombbal új ablakban lehet megnyitni az amúgy belső keretben megjelenő fájlt). Márpedig egy lexikonnál fontos szempont, hogy minden szócikk vagy kép önállóan hivatkozható legyen, akár más internetes oldalakról, akár papírra írt szövegekből (pl. egy iskolai dolgozatról). A keretes megoldás a mentést és a nyomtatást is zavarja; mivel egy javascript utasítás mindenképpen ráhívja a navigációs kereteket a szócikkekre, a tényleges tartalmat nem lehet ezek nélkül eltávolítani vagy kinyomtatni. Arról nem is beszélve, hogy a vakok által még mindig használt karakteres böngésző csak ennyit tud kiírni ennél a honlapnál: *FRAME: c / FRAME: b / FRAME: f*. Úgyhogy egy frame-mentes változat és egy nyomtatási nézet nagyon hiányzik.
- Hasonlóan kétarcú a böngészésre szolgáló kinyitogatható, sőt néha magától is kinyíló javascriptalapú tartalomjegyzék. Kétségtelenül látványosak és praktikusak a Windows Intézőjéhez hasonló, nyitható/csukható mappáikonok (bár a tapasztalataim szerint az emberek vagy a mellettük levő feliratra kattintanak vagy az ikonra – utóbbira itt teljesen hiába –, és csak legvégső esetben használják a kis + és – jeleket, pedig igazából azzal kellene navigálniuk); mindenesetre dicséretes, hogy kékre színezték őket az unalmas és csúnya eredeti sárga helyett. Ezzel a dinamikus, hierarchikus, de szerencsére nem túl mély tartalomjegyzékkel tehát mindig figyelemmel kísérhetjük, hogy hol vagyunk éppen a lexikonok adathalmazában. Viszont mivel az összes fejezetcímet és címszót tartalmazza, lassan töltődik le, és lassan frissíti magát, ami egy gyengébb gépen zavaró lehet. Másik szépséghibája, hogy ha a böngésző visszalépő funkciójával próbálunk visszamenni egy előző oldalra, ez néha csak a második kattintásra sikerül, mert az első csupán a tartalomjegyzék korábbi pozícióját állítja

ja vissza. A magasabb szintre való visszalépésre egyébként a rendszer sűgőja egy fekete nyílikont ajánl, de sajnos ez csak kevés oldalon jelenik meg, és pont a szócikkekénél nem, ahol a leghasznosabb volna. Meglepő módon a navigáció jól működik az elterjedt Windows böngészőkkel (a használati utasítás szerint Internet Explorer, Mozilla és Opera alatt egyaránt ellenőrizték), pedig a javascriptet használó oldalaknál szinte mindig kompatibilitási gondok szoktak lenni. Azért az Explorer esetében néha fellépett egy hibajelenség a tesztelésnél: a fejezetcímek egy sorral lejjebb csúsztak valamiért a tartalomjegyzékben, így följük kellett kattintani. A sűgő szerint pedig az Explorer átmeneti tárolójának kikapcsolása hibaüzenetekhez vezethet. Vagyis azért itt is jó volna egy alternatív akadálymentes megoldás: egyszerű statikus tartalom azoknak, akik nem tudnak, vagy nem akarnak javascriptet használni valamilyen ok miatt.

- A felületet nem cífrázták túl, az oldalak gyorsan letöltődnek, egyszerűek, átláthatók. A hivatkozások színét azért újra lehetne gondolni: a szócikkek felett megjelenő belső hivatkozások halványbarna vagy -szürke színe nem elég feltűnő, az idézeteknél vagy a képgalériában az írói névre kattintás lehetősége pedig észrevehetetlen, mert ugyanolyan feketével írták, mint a normál szöveget, és még a hivatkozások aláhúzását is kikapcsolták. A szócikkekben előforduló művek címei viszont vizuálisan annyira kiemeltek, hogy az ember minduntalan rájuk akar kattintani, persze hiába, mert a művekről nincsenek önálló szócikkek. Ugyancsak elterjedt rossz gyakorlat, hogy a már megnézett hiperhivatkozások nem váltanak színt, így a felhasználó nem tudja követni, hogy hol járt már korábban.
- A *Hegedűs Géza* két közismert esszégyűjteményének címét kölcsönző „Galéria” oldalain az összes kép egyszerre letöltődik, vagyis 145, illetve 132 darab – ráadásul a szokásos bélyegképeknél nagyobb – képet kell letölteniük szegény felhasználóknak. Ez megintcsak nem a Sulinet sebességére méretezett megoldás.
- A Google AdSense szinte mindenhol megjelenő, környezetérzékeny – tehát elvileg az oldal szövegéhez passzoló – hirdetései a használatot kevésbé zavaró, de a témához és az összeállítás céljához méltatlan elemek az oldalakon. Az ember nem tudja, hogy nevéssen, vagy inkább felháborodjon, amikor *Kölcsey* Himnusza mellett polifonikus csengőhangokat ajánlgatnak, vagy *Dickens* Karácsonyi éneke Hawaii karácsonyra lefoglalható apartmanok reklámfelületeként szolgál (11. ábra). Ráadásul a felhasználót nem tájé-

koztatják arról, hogy miért kell ezeket elviselni egy közpénzből létrehozott és jelenleg láthatóan nem fejlesztett szolgáltatásnál.

11. ábra Arany János pályaképe (és az „aranykolloid” fájdalomcsillapító reklámja)

- Hátterinformációkat amúgy sem találni a projekt-ről, mert van ugyan „Impresszum” menüpont, de itt csak egy névsort látunk, és ha nem vesszük a fáradságot, hogy valahonnan kiderítsük a fenn-tartó iskola nevét, majd annak honlapján megke-ressük ezeket a neveket, akkor nem tudjuk meg, hogy gyakorló magyartanárok is vannak az alko-tók között, a többiek pedig feltehetően diákok. Visszajelzésre egyedül a projektvezető e-mail címe szolgál, de ez – gondolom a spam elleni védekezés miatt – csak képként van feltéve, nem kattintható, be kell gépelnünk, ha írni szeretnénk neki. Semmiféle dátumnak nincs nyoma, sem az indulásról, sem az utolsó módosításról nem érte-sülhetünk, és arról sem, hogy már egy ideje fel-tehetően szünetel vagy lezárult a projekt. Egye-düli támpontot az ad, hogy az *archive.org* először 2004 júniusában archiválta ezt a web-helyet. (Azóta egyébként már 60 alkalommal lementette, de egyik sem működik, a webarató robotok szá-mára bejárhatatlan javascriptes menü miatt.) Az impresszumban a copyrighttal kapcsolatban sincs semmilyen rendelkezés, talán ennek kö-szönhető, hogy a *doksi.hu* diákoldal – engedély-lyel vagy a nélkül(?) – tavaly szeptemberben át-vett három lexikont, és ott kicsit tovább is fejlesztették (van pl. nyomtatási nézet, önállóan linkel-hetők a szócikkek, keresztutalók készültek a kor-társ szerzők között).

Kereső funkciók, találatok

- Csak egy egyszerű teljes szövegű kereső áll rendelkezésre, nagyon hiányzik egy címszókere-

ső, amivel például gyorsan meg lehetne találni a „ballada” szócikkeket anélkül, hogy a műfaji-stilisztikai lexikonokat mind ki kellene nyitogatni. Személynév, műcím, időintervallum és egyéb szempontok szerinti keresési lehetőséget nem is mer elvárni az ember egy ilyen „házipar” fejlesztett oldalánál, bár a HTML forráskódban külön stí-luscímkék jelölik ezeket az adatokat, így elvileg nem volna lehetetlen kifinomultabb keresőt írni.

- A program működését egy külön ablakban nyíló kis súgó magyarázza el, ebben három fontos tudnivaló olvasható: egyes szakkifejezéseket ér-deemes latinul is beírni, a keresett szavak között AND kapcsolat van, és kifejezésekre idézőjelek-vel lehet keresni. Az utóbbi sajnos nem igaz, a súgóban szereplő mintapéldára: *„Arany János”* a következő hibaüzenet jön: *„Az 'Arany János' kifejezés nem található meg egy dokumentum-ban sem.* (Vagyis a programozó véletlenül „le-védte” az idézőjelet is a többi írásjellel együtt.) A nem magyar karakterek beírására nem kapunk tanácsot, és hiába is próbálkoznánk „acute” kó-dok vagy Unicode-ok beírásával, ezeket nem ér-telmezi a rendszer. Szerencsére az ékezetek fi-gyelman kívül hagyásának, és a töredék szavak keresésének opcióival az esetek többségében megkerülhető ez a probléma, így például *Molière* megtalálása nem gond, de mondjuk egy orosz nyelvű idézetet már képtelenség megkeresni (én legalábbis nem jöttem rá a módjára). Az említett két opción kívül van még egy beállítási lehető-ség: a kis- és nagybetűk megkülönböztetése, így az *Arany* és *arany* külön kereshető. A keresés szűkíthető az egyes lexikonokra, sőt még azok részeire is, például a kronológiára vagy az idéze-tekre – ami nagyon hasznos funkció. Az űrlap kellemetlen tulajdonsága viszont, hogy mindig üresre törli a beviteli mezőt, így hiába marad kint a találati lista fölött, nem sok haszna van, mert ha elsőre elgépeztük mondjuk *Rousseau* nevét, akkor kezdhethetjük újra. (Igaz, legalább a beállított opciók megmaradnak.)
- A találati listában a kérdésnek megfelelő minden tétel megjelenik, mégpedig villámgyorsan, akkor is, ha csak egyetlen „a” betűre keresünk (ez egyébként 1624 tételt eredményez, nagyjából ennyi szócikk lehet tehát a Kulturális Enciklopé-diában). A találatok száma is kiíródik, például így: *A 'vér arany' kifejezés az alábbi 12 doku-mentumban található meg*, ami nem pontos fo-galmazás, mert mint már láttuk, nem kifejezéseket keres a rendszer, hanem egyszerre előfordu-ló szavakat. Szöveggörnyezet vagy relevancia szerinti rendezés „természetesen” nincs, de leg-alább a megtalált szócikkeket tartalmazó lexi-

kon(rész) neve is kiíródik az ábécé szerint rendezett találati listában (12. ábra). Mindenesetre megérdemelne ez az anyag egy okosabb, alternatív keresőt is, például a Google site-szintű űrlapja néhány perc alatt beépíthető volna olyan funkciókkal, amelyek hiányoznak az *enciklopedia.fazekas.hu* saját keresőjéből (pl. kifejezés keresése, lapozható találati listák, szöveggörnyezet).

Keresés	
Kifejezés	vér és arany
Beállítások	☐ Ékezetek figyelmen kívül hagyása ☐ Kis- és nagybetűk megkülönböztetése ☒ Teljes szavak keresése
Témakör	Minden
Kereséssel kapcsolatos tudnivalók	
Keresés	

A 'vér és arany' kifejezés az alábbi 12 dokumentumban található meg:

Alkotói lexikon – Ady Endre
 Alkotói pályaképek a magyar irodalomból – Ady Endre
 Alkotói pályaképek a magyar irodalomból – Arany János
 Alkotói pályaképek a magyar irodalomból – Babits Mihály
 Alkotói pályaképek a magyar irodalomból – Kosztolányi Dezső
 Alkotói pályaképek a magyar irodalomból – Petőfi Sándor
 Retorikai stilisztikai lexikon – Evidencia
 Szentenciák, szállóigék, memoriterek – Ady Endre
 Szentenciák, szállóigék, memoriterek – Arany János
 Szentenciák, szállóigék, memoriterek – Babits Mihály
 Szentenciák, szállóigék, memoriterek – Tóth Árpád
 Verstanai lexikon – Egyedi anapeszitkus versszerkezetek

12. ábra A keresőmező és egy találati lista

Tartalom, minőség

- Jól összeszedett, jól strukturált és sok hasznos információt tartalmaz a Kulturális Enciklopédia – már ami a szépirodalmat illeti. Különlegessége, hogy az ilyen összeállításoknál szokásos életrajzokon és fogalommagyarázatokon kívül sok idézetet, memoritert is tartalmaz, mégpedig eredeti nyelven is; vannak benne továbbá összefoglaló kronológiai táblák, és a művészettörténeti lexikon „Tárművészetek” fejezetei gazdagon illusztráltak. Kár, hogy a tartalom minőségét és hitelességét nem erősítették meg a készítői azaz, hogy a nevük mellett a szakismeretüket is feltüntették volna, és hogy felsorolták volna az összeállításához használt forrásokat. Így például csak egy hibásan átírt fájlnev: */keftar/magyar/v/vajda/index.html* árulkodik arról az „Aktivizmus” fejezetben, hogy a művészettörténeti korszakok bemutatása valójában a *www.hungart.hu* címen levő „Képzőművészet Magyarországon” honlapról származik – egy köszönetnyilvánítást illett volna elhelyezni valahol.

- A részletesen feldolgozott írók és költők köre nagyjából a 20. század kétharmadáig terjed, ennél „kortársabb” szerzők csak a művészettörténeti rész „beat kultúra” és „posztmodern” fejezeteiben vannak megemlítve. (A lexikonnál egyébként az „Eszétikai-poétikai törekvések” alfejezet sokszor üres, vagy legalábbis nem nyitható ki, ami azért bosszantó, mert a kis + jel és a mappakon azt jelzi, mintha lenne benne tartalom.)
- Amúgy kevés hibát sikerült észrevenni a teszteléskor, de egy helyesírás-ellenőrző végigfuttatása nem ártott volna, mert például a *Ionesco* híres darabjából vett részlet rövidsége ellenére is elgépelést tartalmaz: „Sok szerncsét”. A leglátványosabb hiba egyébként *Albert Camus* megjelenése a magyar írók listájában (13. ábra).

A menü visszaállítása			Galéria	Keresés	Segítség	Impresszum
Alkotók a magyar irodalomból – index						
Ady Endre		Kazinczy Ferenc				
Amade László		Kecskeméti Víg Mihály				
Ányos Pál		Kemény Zsigmond				
Apácai Csere János		Kisfaludy Károly				
Aprily Lajos		Kisfaludy Sándor				
Arany János		Komjáthy Jenő				
Arany László		Kormos István				
A XVIII. század közéletéből		Kossuth Lajos				
Babits Mihály		Kosztolányi Dezső				
Balassi Bálint		Kölcsey Ferenc				
Baróti Szabó Dávid		Krúdy Gyula				
Batsányi János		Lévay József				
Berzsenyi Dániel		Madách Imre				
Bessenyei György		Márai Sándor				
Bethlen Kata		Mikes Kelemen				
Bethlen Miklós		Mikszáth Kálmán				
Bornemisza Péter		Molnár Ferenc				
Camus, Albert		Móra Ferenc				
Czuczor Gergely		Móricz Zsigmond				
Csáth Géza		Nagy László				
Csokonai Vitéz Mihály		Nemes Nagy Ágnes				
Déry Tibor		Németh László				
Dsida Jenő		Ottlik Géza				
Einstein, Albert		Örkény István				
Eötvös József		Pázmány Péter				
Erdélyi János		Pesthi Gábor				
Faludi Ferenc		Petőfi Sándor				
Fazekas Mihály		Pálffy János				
Füst Milán		Radnóti Miklós				
Garay János		Rákóczi Ferenc, II.				
Gárdonyi Géza		Reviczky Gyula				
Gergei Albert		Rumay János				
Gyóni Géza		Sarkadi Imre				
Gyulai Pál		Sinka István				
Hamvas Béla		Somlyó Zoltán				
Helnai Gáspár		Sylvester János				
Helnai Jenő		Szabó Dezső				
Horváth János		Szabó Lőrinc				
Ilosvai Selymes Péter		Széchenyi István				
Ilyés Gyula		Szenci Molnár Albert				
Janus Pannonius		Szép Ernő				
Jékely Zoltán		Tamási Áron				
Jókai Mór		Tinódi Sebestyén				
József Attila		Tompa Mihály				
Juhász Gyula		Tóth Árpád				
Kafka Margit		Vajda János				
Kálnoky László		Vas István				
Káthi Márk		Virág Benedek				
Kálmán János		Vörösmarty Mihály				
Karinthy Frigyes		Weöres Sándor				
Kármán József		Werőczy István				
Kassák Lajos		Zekli Zoltán				
Katona József		Zrínyi Miklós				
Kazinczy Ferenc						

13. ábra A magyar írók indexe (benn a hibásan besorolt Albert Camus)

Metaadatok, bibliográfiai információk

- A <title> soron kívül nem találunk beágyazott metaadatot, pedig a részletesebb pályaképek és korszakleírások kisebb tanulmány méretűek, megérné őket metaadatgyűjtő rendszereknek átadni és visszakereshetővé tenni.
- De súlyosabb hiba, és rossz példát mutat, hogy a felhasznált forrásokról sincs bibliográfiai információ, az arcképekhez pedig nem tartozik semmilyen képaláírás, pedig legalább egy részüknél nem lett volna nehéz kideríteni a készítés évét, és a festő/grafikus vagy szobrász, esetleg a fotós nevét. Így azután az sem derül ki, hogy a gyanúsán színes *Franz Kafka* fotó valójában az író viaszfigurájáról készült a prágai panoptikum-ban. Ennek felismerése és kinyomozása egy diáktól nem várható el, vagyis tanítás helyett félre-

vezetjük, ha kispóroljuk a leíró adatokat egy oktatási célú összeállításból.

Beérkezett: 2007. VIII. 27-én.

Drótos László

az Országos Széchényi Könyvtár
Magyar Elektronikus Könyvtár
Osztályán főkönyvtáros.
A Magyar Elektronikus Könyvtárért
Egyesület elnökségi tagja.
E-mail: mekdl@iif.hu

Somogyi Tamás

rendszer-szervező informatikus.
E-mail: somogyit@freemail.hu

Tájékoztatás az ÚMFT keretében tervezett könyvtárfejlesztési konstrukciókról

Az *Új Magyarország Fejlesztési Terv* keretében megvalósítandó könyvtárfejlesztési konstrukciók tervezése újabb mérföldkőhöz érkezett. Az *Európai Bizottság* 2007. július 30-án elfogadta a *Társadalmi Infrastruktúra Operatív Programot*, szeptember 6-án pedig a *Társadalmi Megújulás Operatív Programot*. E két programnak rendkívüli jelentősége van a könyvtári területen, mivel meghatározzák a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó, európai uniós forrásból biztosítandó ágazati fejlesztési lehetőségeket.

Az Operatív Programok elfogadásával lezárult a tárgyalás folyamata, és megnyílt az út a pályázatok előkészítése felé.

Az Operatív Programok jóváhagyott változatai magyar és angol nyelven a *Nemzeti Fejlesztési Ügynökség* honlapján (www.nfu.hu) olvashatók. Ugyanitt érhetők el a magyar kormány által elfogadott akciótervek, amelyek az Operatív Programok megvalósításának első két éves ciklusára, a 2007–2008-as időszakra vonatkozó fejlesztési konstrukciók legfontosabb adatait tartalmazzák. E konstrukciók alapján kerülnek majd kidolgozásra a pályázatok.

A Társadalmi Megújulás Operatív Program akciótervében a könyvtári terület fejlesztési konstrukciója a következő helyen található:

3. prioritás: Minőségi oktatás és hozzáférés biztosítása mindenkinek.

2. intézkedés: A közoktatási rendszer hatékonyságának javítása, újszerű megoldások és együttműködések kialakítása.

3.2.4. konstrukció: „Tudásdepó Expressz” – a könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében

A Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program akciótervében a könyvtári konstrukciók a következők:

1. prioritás: Az oktatási infrastruktúra fejlesztése

1.2.3. „Tudásdepó Expressz” – Összehangolt könyvtári szolgáltatások infrastruktúra-fejlesztése

1.3.4. Regionális Tudástárak – A fejlesztési pólus- illetve társ-pólus-városok egyetemi központjaihoz kapcsolódó könyvtárfejlesztések

A könyvtárakat érinti az 1.2.4. „Kulturális értékek digitalizálása” elnevezésű konstrukció is.

Jelenleg a tervezés véglegesítése folyik, majd a pályázati előkészítést követően, várhatóan 2008. I. negyedévében írják ki a könyvtárfejlesztési pályázatokat.

Budapest, 2007. szeptember 13.

Balogh Anna

(Oktatási és Kulturális Minisztérium
Könyvtári osztály)

Emerald – celebrating 40 years in publishing!

Established in 1967, Emerald Group Publishing Limited has supported the needs of librarians and information professionals world-wide for over 40 years...

www.emeraldinsight.com

Emerald ManagementXtra

Emerald Management Xtra, the essential online management database, was created after gaining a deep understanding of the real needs and pressures faced by business schools, universities and information professionals world-wide.

Emerald Management Xtra in 2007 comprises:

- Over 160 journals containing 65,000 full text articles – from a wide variety of subject areas including International Business, Innovation and Enterprise, Marketing and Organizational Development
- 190,000 reviews taken from 300 top management journals such as *Harvard Business Review*, *MIT Sloan Management Review*, *Journal of Marketing* and *Accounting Horizons*

- The Emerald Collections – includes over 1,000 case studies and book reviews, literature reviews, key management readings and over 300 interviews with leading figures within the industry
- Extra support and guidance for all your users, including tailored resources for: librarians, students, faculties, authors, researchers, deans and managers
- An institution-wide licence allowing all your users unrestricted access to Emerald Management Xtra, both on and off site.

If you would like further information or to take a free evaluation of this product, please e-mail:

Marcin Dembowski – mdembowski@emeraldinsight.com
or Ashley Rees – arees@emeraldinsight.com

The world's leading publisher of management journals and databases

